

Spooniker Ltd
Level 6, The Centre, Tigne Point
TPO 0001 Sliema
Malta

Varning och sanktionsavgift – brister i arbetet mot penningtvätt och finansiering av terrorism

Beslut (att meddelas den 23 november 2022 klockan 08:00)

1. Spelinspektionen meddelar Spooniker Ltd, C87460, en varning.
2. Spelinspektionen beslutar att Spooniker Ltd ska betala en sanktionsavgift på 10 900 000 kronor.

Hur man överklagar, se [bilaga 1](#).

Beskrivning av ärendet

Spooniker Ltd (Spooniker) beviljades den 26 november 2018 licens för att tillhandahålla kommersiellt onlinespel och vadhållning enligt spellagen (2018:1138) från och med den 1 januari 2019. Licenserna gäller till och med den 31 december 2023.

Spelinspektionen inledde den 2 november 2021 tillsyn över Spooniker för att kontrollera hur bolaget efterföljer vissa krav i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (penningtvättslagen). Tillsynen omfattade hur Spooniker har säkerställt att bolaget har tillräcklig kännedom om kunderna i enlighet med penningtvättslagen för att upprätthålla sina affärsförbindelser. Vidare omfattade granskningen hur Spooniker hanterat kundens riskprofil, fördjupade kundkännedomsåtgärder samt interna rutiner och riktlinjer utifrån penningtvättslagen.

Vid hänvisning till fördjupade kundkännedomsåtgärder syftar Spelinspektionen på åtgärder som vidtagits efter det att kundernas spelkonton öppnades hos Spooniker.

Spooniker har kommit in med uppgifter gällande bolagets omsättning.

Spooniker har yttrat sig över Spelinspektionens iakttagelser i ärendet.

Spelinspektionen har den 18 mars 2020 beslutat meddela Spooniker en varning och en sanktionsavgift på 100 000 000 kronor avseende överträdelser av bonusreglerna samt tillhandahållande av lotterier utan licens. Beslutet har överklagats och har alltså inte vunnit laga kraft.

Dokumentation avseende arbete mot penningtvätt

Inom tillsynen begärde Spelinspektionen att Spooniker skulle komma in med svar på vissa frågor om bl.a. riskbedömning och riskklassificering av kunder, Spoonikers allmänna riskbedömning samt Spoonikers rutiner och riktlinjer för övervakning av kundens beteende.

Spooniker har besvarat Spelinspektionens frågor och har kommit in med den begärda dokumentationen gällande Spoonikers allmänna riskbedömning samt rutiner och riktlinjer. Denna dokumentation föranleder inga åtgärder från Spelinspektionen, varför innehållet inte redogörs för mer fullständigt här.

Arbetet mot penningtvätt under den granskade perioden

Spoonikers kunder delades under den granskade perioden in i riskklasserna hög, medel och låg risk. En initial riskbedömning av kunden skedde i samband med kundens registrering, där kunden ansågs utgöra låg risk till den tidpunkt då kunden uppfyllde kriterierna för medel eller hög risk. Flertalet kriterier har legat till grund för vilken risk som kunden ansetts utgöra. Varje kund omfattades dock av samma granskningsmodeller och algoritmer, oavsett riskklass. Spooniker har emellertid utfört en högre grad av granskning för konton där risken har bedömts som hög, då frekvensen för granskning och värdering varit högre för dessa kunder.

Granskade kunder

Spelinspektionen har av Spooniker begärt in listor över de 30 kunder som genomfört flest antal insättningar under perioderna 1 januari till 31 mars 2020 respektive 1 januari till 31 mars 2021, de 50 kunder som satt in störst sammanlagda belopp under samma tidsperioder samt de 100 spelkonton som hade högst ingående saldon vid den 1 januari 2019, 2020 och 2021. Från dessa

listor har myndigheten slumpvis valt ut 12 kunder. För dessa 12 kunder har Spelinspektionen begärt in Spoonikers kundkort¹ samt transaktionshistorik. Kundkortet skulle redovisas från det datum då respektive spelare blev kund hos Spooniker, alternativt från den 1 januari 2019 om spelaren var kund hos Spooniker innan dess, till den 15 december 2021 och transaktionshistoriken skulle redovisas från 1 januari 2020 till den 15 december 2021. Då de sista uppgifterna lämnades in av Spooniker den 17 februari 2022 finns dock vissa uppgifter noterade även efter den 15 december 2021. Avseende kund 11 och 12 har ingivna kundkort och transaktionshistorik inte föranlett några vidare åtgärder från Spelinspektionen.

Av de uppgifter som Spelinspektionen har begärt in gällande kundkort och transaktionshistorik för kunderna 1-10 framgår i huvudsak följande.

Kund 1

Kund 1 har varit kund hos Spooniker sedan 2015. Kunden har satt in totalt 1 325 645 kronor under perioden 15 november 2019 till 16 juni 2021 fördelat på 2 956 tillfällen. Kunden har kontinuerligt tagit ut inestående medel från sitt spelkonto. Den första noteringen gjordes den 4 augusti 2021, då kontrollerades kundens förvärvsinkomst som uppgick till nästan 300 000 kronor för beskattningsår 2020. Vid tillfället gjorde Spooniker noteringar om brott (trafikbrott med böter som påföljd), vilka fordon som fanns registrerade på kunden och att kunden ägde en bilfirma. Samtidigt noterades det att kunden lagt sina spel där oddsen var höga, vilket ansågs vara en förmildrande riskfaktor, men Spooniker klassificerade ändå om kunden från låg till hög risk. Samtidigt gjorde Spooniker en bedömning om att en kontroll av medlens ursprung borde ha gjorts med anledning av kundens höga förlustkvot, men att det vid tillfället inte längre var möjligt att genomföra då kunden stängt av sig för spel permanent.

---

¹ Med kundkort menar Spelinspektionen en sammanställning av samtliga kundkännedomåtgärder som vidtagits för respektive kund, där det framgår vilka åtgärder som har vidtagits och när de vidtagits samt vilken riskklassificering som kunden har tilldelats och hur den har förändrats över tid. Av kundkortet ska de slutsatser som påverkat bedömningen som ligger till grund för vidtagna åtgärder framgå.

Kund 2

Kund 2 har varit kund hos Spooniker sedan 2008. Kunden har satt in totalt 4 675 798 kronor under perioden 2 januari 2019 till 15 september 2020 fördelat på 7 148 tillfällen. Kunden har kontinuerligt under tiden tagit ut inestående medel från sitt spelkonto. Den första noteringen gjordes den 29 januari 2020, då kontrollerades kundens förvärsinkomst vilken uppgick till ca 140 000 kronor för beskattningsår 2018. Kunden hade vid den tidpunkten satt in totalt 2 186 265 kronor. Det noterades då att kunden hade en hög förlustkvot, vilket föranledde ytterligare slagningar på kunden. Den 4 februari 2020 noterades det att kunden inte dömts för några brott och vilka bilar som kunden var registrerad på. Spooniker klassificerade då om kunden från låg till hög risk med anledning av höga insättningar. Den 6 februari 2020 gjorde Spooniker slagningar på offentliga sidor och noterade att kundens skattade förmögenhet totalt uppgick till 675 208 kronor när kundens förvärsinkomst och två bilar vägdes samman. Spooniker godkände medlens ursprung, stängde utredningen och klassificerade om kunden från hög till medium risk. Kunden hade vid den tidpunkten satt in totalt 2 628 023 kronor.

Den 27 maj 2020 gjordes en ny notering om hög förlustkvot och kunden hade då totalt satt in 4 231 576 kronor. Den 18 augusti 2020 klassificerades kunden om från medel till hög risk på grund av ökade insättningar och avsaknad av uppgifter om medlens ursprung. Spooniker begärde då att kunden skulle komma in med uppgifter om medlens ursprung, men den dokumentationen som kunden kom in med kunde inte godkännas som bevis för detta. På grund av brister i bevis för medlens ursprung stängdes kunden av från spel den 15 september 2020. Kunden hade vid den tidpunkten satt in totalt 4 675 798 kronor.

Kund 3

Kund 3 har varit kund hos Spooniker sedan 2006. Kunden har satt in totalt 2 226 952 kronor under perioden 1 januari 2019 till 16 mars 2020 fördelat på 3 129 tillfällen. Kunden har kontinuerligt tagit ut inestående medel från sitt spelkonto. Den första noteringen gjordes den 5 mars 2020, då kontrollerades kundens förvärsinkomst som uppgick till drygt 40 000 kronor för

beskattningsår 2018. Kunden hade vid den tidpunkten satt in totalt 1 870 953 kronor. Spooniker noterade då att kunden hade en mycket hög förlustkvot, vilket föranledde ytterligare slagningar. Den 10 mars 2020 noterades det att kunden dömts för brott (åtta stycken träffar i Lexbase, till exempel ett grovt vapenbrott med fängelse som påföljd och ett grovt bedrägeri, där samtliga mål var från mellan 2015 och 2019). Spooniker klassificerade då om kunden från låg till hög risk med anledning av brottsligheten. Kunden hade vid den tidpunkten satt in totalt 2 135 654 kronor. Det noterades att kunden själv uppgett att denne har haft råd att spela på grund av mycket höga vinster hos andra spelleverantörer. På grund av kundens brottslighet stängdes kunden av från spel den 16 mars 2020. Kunden hade vid den tidpunkten satt in totalt 2 226 952 kronor.

Kund 4

Kund 4 har varit kund hos Spooniker sedan 2006. Kunden har satt in totalt 3 008 337 kronor under perioden 1 januari 2019 till 1 maj 2021 fördelat på 14 224 tillfällen. Kunden har kontinuerligt under tiden tagit ut inestående medel från sitt spelkonto. Den första noteringen gjordes den 28 oktober 2019, då noterades att det saknades underlag om kundkännedom för kunden, och att denne gjort nettoinsättningar (förluster) om 17 450 GBP under det senaste året. Spooniker klassificerade då därför om kunden från låg till medium risk. Det konstaterades dock att kunden hade ett företag som gjort en vinst på över 600 000 kronor år 2018 och som såg ut att ha gått bra de senaste fem åren, vilket bedömdes täcka kundens förlust. Någon uppgift om förvärvsinkomst inhämtades inte, men en kopia på ett kontoutdrag (där fyra mindre transaktioner är synliga tillsammans med uppgift om kontohavare och kontonummer, men inget saldo) och ett foto av ett kreditkort begärdes in från kunden. Därefter stängdes den pågående utredningen. Kunden hade vid den tidpunkten satt in totalt 1 216 636 kronor.

Den 30 december 2021 noterades det att kundens företag gjort en förlust med över 900 000 kronor år 2020, vilket konstaterades vara en signifikant minskning av resultatet från tidigare år. Samtidigt upptäcktes att kunden hade en förvärvsinkomst, vilken uppgick till nästan 570 000 kronor för beskattningsår 2020. Det bedömdes då att kundens inkomster täckte dennes spelande, även

under den period då kunden spelade som mest under 2019. Vid tillfället noterades det att spelen som kunden föredrog att spela på utgjorde en låg risk ur penningtvättshänseende, och att kundens omsättning i spelet låg på en godkänd nivå. En notering gjordes även gällande att kunden satt en insättningsgräns om 2 000 kr, varför kunden bedömdes kvarstå som medium risk och den pågående utredningen stängdes. Kunden hade vid den tidpunkten satt in totalt 3 008 337 kronor.

Kund 5

Kund 5 har varit kund hos Spooniker sedan 2005. Kunden har satt in totalt 28 504 409 kronor under perioden 28 februari 2019 till 18 november 2021 fördelat på 683 tillfällen. Kunden har kontinuerligt under tiden tagit ut inestående medel från sitt spelkonto. Den första noteringen gjordes den 5 mars 2020, då kontrollerades kundens förvärvsinkomst som uppgick till nästan 560 000 kronor för beskattningsår 2018. Dagen därpå noterades det att kunden gick med vinst i sitt spel och att en utförlig analys hade gjorts av kunden två år tidigare. Av den tidigare analysen framgick att kunden var involverad i flertalet affärsverksamheter och att det ansågs vara tydligt att kunden hade råd att spela, varför den pågående utredningen stängdes. Kunden hade vid den tidpunkten satt in totalt 9 207 909 kronor.

Den 9 mars 2020 gjordes en ny notering med information gällande vilka bolag som kunden satt i styrelsen för, att kunden inte dömts för brott och vilka fordon som var registrerade på kunden. Flera tidningsartiklar som visade att kunden var involverad i framgångsrika bolag omnämns i noteringen. Det konstaterades att kunden gick med vinst i spelet och att risken bedömdes som låg, varför den pågående utredningen stängdes. Kunden hade vid den tidpunkten satt in totalt 9 506 909 kronor.

Det gjordes därefter flera noteringar, den 6 april, den 5 juni, den 17 juni och den 26 juni 2020, där det konstaterades att kunden fortfarande gick med vinst i sitt spel och att kundens förlustkvot var negativ.

Den 17 december 2020 gjordes en ny, utökad notering där det återigen redogjordes för vilka bolag kunden var engagerad i och hur dessa bolags

finansiella omsättning, vinst och eget kapital såg ut. Vid samma tillfälle noterades igen vilka fordon som kunden var registrerad på och flera tidningsartiklar som visade kundens involvering i framgångsrika bolag nämndes. Faktorer som ansågs kunna bidra till en minskad risk noterades, vilka var att kunden hade en hög omsättning i spelet och att kunden nästan uteslutande har genomfört transaktioner av s.k. closed loop-karaktär. Kundens förvärvsinkomst för beskattningsår 2019 kontrollerades, vilken uppgick till nästan 530 000 kronor. Det noterades även att kundens förlustkvot hade ökat kraftigt, och kunden klassificerades om från medium till en hög risk då informationen om kundens företag ansågs vara föråldrad. Det bedömdes dock inte finnas några röda flaggor och kunden ansågs med säkerhet vara tillräckligt förmögen, men att konkret information om källor för medlens ursprung saknades. Det konstaterades att de noterade familjeföretagen ägdes av kundens far och att det enda bolag som kunnat fastställas ägdes av kunden själv inte gjort någon vinst. Det konstaterades samtidigt att kundens förvärvsinkomst inte var tillräcklig för att täcka spelet och därför beställdes en utökad rapport (due diligence). Den 24 december 2020 noterades resultatet, det beskrevs igen att kunden var involverad i flertalet bolag och hade många lyxbilar registrerade. Kundens inkomst konstaterades vara något högre än vad som noterats tidigare, strax över 650 000 kronor, och dessutom noterades ett aktieinnehav om nästan 900 000 kronor. Inkomsten och aktieinnehavet bedömdes då täcka kundens spelande, och den pågående utredningen stängdes. Kunden hade vid den tidpunkten satt in totalt 22 776 909 kronor.

Den 29 december 2020 sänktes risken från hög till medium då den utökade rapporten om kunden ansågs vara tillräcklig för att reducera risken. En kontinuerlig monitorering av kunden var 90:e dag ansågs dock vara nödvändig. Den 14 maj 2021 höjdes dock risken igen till hög med anledning av att precisa uppgifter om kundens inkomst saknades. Kunden hade vid den tidpunkten satt in totalt 26 470 909 kronor. Den 7 juni 2021 togs en ny utökad rapport (due diligence) in, resultatet ansågs dock inte vara tillräckligt för att risken skulle kunna sänkas. Den 24 augusti 2021 ansågs det vara nödvändigt att ta in ett nyare kontoutdrag från kunden, då det utdrag som fanns sparad sedan tidigare var från 2016. Kunden hade vid den tidpunkten satt in totalt 27 189 409 kronor. Kunden uppmanades sedan under hösten vid upprepade tillfällen att komma in med ett sådant kontoutdrag, vilket kunden inte gjorde. Trots det tilläts kunden

att spela under hela tiden. Den 19 oktober 2021 kontrollerades kundens förvärvsinkomst för beskattningsår 2020, vilken uppgick till ca 445 000 kronor. Kunden hade vid den tidpunkten satt in totalt 27 689 409 kronor. Den 19 november, efter det att Spelinspektionen inlett sin tillsyn, stängdes kunden av från spel då medlens ursprung inte kunde bevisas. Kunden hade vid den tidpunkten satt in totalt 28 504 409 kronor.

Kund 6

Kund 6 har varit kund hos Spooniker sedan 2001. Kunden har satt in totalt 1 907 100 kronor under perioden 25 december 2019 till 26 januari 2021 fördelat på 42 tillfällen. Kunden har kontinuerligt under tiden tagit ut innestående medel. Den första noteringen gjordes den 22 januari 2020, då kontrollerades beskattningsbar förvärvsinkomst som uppgick till 0 kronor för beskattningsår 2018. Det konstaterades då att kunden gick med vinst i spelet, varför det inte ansågs finnas någon risk. Kunden hade vid den tidpunkten satt in totalt 635 000 kronor.

Den 24 mars 2020 noterades dock att kunden inte längre gick med vinst, varför en utökad rapport (due diligence) bedömdes som nödvändig. I rapporten framkom ingen tillräcklig information om medlens ursprung och kunden saknade beskattningsbar inkomst, varpå Spooniker den 3 april 2020 klassificerade om kunden från låg till hög risk. Kunden hade vid den tidpunkten satt in totalt 1 822 100 kronor. Under perioden var dock kunden inte aktiv och inga insättningar gjordes mellan 11 mars och 1 december 2020.

Den 15 april 2020 begärde Spooniker att kunden skulle komma in med bevis för medlens ursprung och 11 veckor senare, den 2 juli 2020, kom kunden in med en skärmdump som visade en vinst om över 200 000 kronor från en annan spelleverantör. Detta accepterades dock inte som bevis för medlens ursprung då det inte innehöll tillräckligt med uppgifter och det inte framgick om vinsten hade tagits ut eller inte. Spooniker sökte då efter uppgifter om officiella spelvinster, och kunde från en webbsida konstatera att kunden vunnit mycket stora belopp i spel om totalt ca 15 miljoner kronor. Den 10 juli 2020 godkändes uppgifterna om vinster som bevis på medlens ursprung, varpå risken sänktes

från hög till medium. Därefter gjordes inga noteringar förrän den 23 november 2021, cirka tre veckor efter det att Spelinspektionen inlett sin tillsyn mot bolaget. Spooniker valde då att frysa kundens spelkonto då kundens insättningsgränser inte motsvarade känd inkomst, detta trots att kunden varit inaktiv sedan februari 2021. Kunden hade vid den här tidpunkten satt in totalt 1 907 100 kronor.

Kund 7

Kund 7 har varit kund hos Spooniker sedan 2002. Kunden har satt in totalt 80 860 100 kronor under perioden 1 januari 2019 till 2 februari 2022 fördelat på 813 tillfällen. Kunden har kontinuerligt under tiden tagit ut inestående medel från sitt spelkonto. Den första noteringen gjordes den 7 maj 2020, då kontrollerades kundens beskattningsbara förvärsinkomst som uppgick till nästan 3 900 000 kronor för beskattningsår 2018. Det konstaterades även att kunden vunnit stort i spelet varför den pågående utredningen stängdes. Kunden hade vid den tidpunkten satt in totalt 45 634 200 kronor.

Kundens spelande genererade sedan regelbundet larm i systemet, men då kunden konstaterades gå med vinst i spelet så vidtogs inga åtgärder. Den 10 september 2020 gjordes en sökning i media utan att någon negativ media kunde hittas om kunden eller kundens företag. Kunden hade vid tidpunkten satt in totalt 61 121 200 kronor.

Den 14 oktober 2020 gjordes en notering om att kunden började förlora en hel del pengar, även om denne på det totala fortfarande gått med vinst. Kunden hade vid den tidpunkten satt in totalt 65 861 200 kronor. Det bedömdes då att kundens bolags finansiella vinst tillsammans med kundens inkomst täckte förlusterna, och att det inte fanns några varningstecken för penningtvätt. Det bedömdes ändå nödvändigt att hämta in bevis för medlens ursprung för den period då kunden förlorat mycket (augusti 2018 till augusti 2019 då kunden spenderat 13,5 miljoner kronor). Spooniker konstaterade nämligen att kunden först *efter* denna period hade gjort stora vinster och att insättningar för den aktuella perioden därmed kunde konstateras komma från annat håll än spelvinster. Den 17 november 2020 besvarade kunden enkätfrågor gällande medlens ursprung, det konstateras då att kundens inkomst för 2019 var

ca 1 840 000 kronor. Av det totala beloppet om 13,5 miljoner kvarstod då ett belopp om ca 11 660 000 kronor som fortfarande behövde täckas. Kunden uppmanades därför att komma in med ytterligare uppgifter, och den 26 november 2020 klassificerades kunden om från medium till hög risk då det saknades bevis för medlens ursprung. Kunden hade vid den tidpunkten satt in totalt 71 034 700 kronor.

Den 14 december 2020 kom kunden in med sina deklarerade uppgifter för åren 2013, 2016, 2017 och 2018, vilka totalt uppgick till nästan 8 570 000 kronor, men Spooniker accepterade inte dessa uppgifter som bevis för medlens ursprung då uppgifterna var för gamla. Den 29 december 2020 valde Spooniker att frysa kundens konto till dess att medlens ursprung kunnat bevisas. Vid den tidpunkten hade insättningarna ökat till 78 799 700 kronor. Den 27 januari 2021 öppnas kundens spelkonto igen, utan att ny information om medlens ursprung hade kommit in, men med en insättningsbegränsning efter kundens kända och hållbara inkomst (förvärvsinkomsten för 2019).

Den 7 maj 2021 noterades det att en utökad rapport gjorts om kunden (due diligence), där det bland annat framgick information om kundens bolags vinst samt att kundens far avlidit i januari 2020 och lämnat ett arv till kunden om 135 miljoner kronor. Då informationen från rapporten ansågs vara tillräcklig så sänktes risken till medium igen den 18 maj 2021. Kunden hade vid den tidpunkten satt in totalt 79 109 700 kronor.

Kund 8

Kund 8 har varit kund hos Spooniker sedan den 25 oktober 2019. Kunden har satt in totalt 3 453 125 kronor under perioden 26 oktober 2019 till 20 juli 2020 fördelat på 210 tillfällen. Kunden har kontinuerligt under tiden tagit ut inestående medel från sitt spelkonto. Den första noteringen gjordes den 20 december 2019, då det noterades att kunden dömts för brott (narkotikabrott och andra, mindre brott) och varit misstänkt men friats för andra brott. Samtidigt konstaterades det att kunden gick med vinst i spelet. Spooniker klassificerade samtidigt om kunden från låg till medium risk med anledning av att systemet genererat larm om kunden, men att inga röda flaggor kunde identifieras. Kunden hade vid den tidpunkten satt in totalt 250 925 kronor.

Den 3 maj 2021, 16 månader senare, kontrollerades kundens förvärvsinkomst som uppgick till ca 200 kronor för beskattningsår 2019. Kunden hade vid den tidpunkten satt in totalt 3 453 125 kronor. Det noterades samtidigt att den högsta summan som kunden förlorat var 48 196 kronor den 29 januari 2020, men att kunden på längre sikt vunnit i spel. Det noterades även att det inte fanns några nya domar registrerade i Lexbase för kunden sedan den senaste slagningen. Den 30 december 2021 kontrollerades kundens beskattningsbara förvärvsinkomst på nytt, som uppgick till ca 35 000 kronor för beskattningsår 2020. Vid samma tillfälle noterades det att kunden satt en insättningsgräns om 2 000 kronor sedan september 2021, och det konstaterades att kunden inte hade några röda flaggor. Kunden hade vid den här tidpunkten satt in totalt 3 453 125 kronor.

Kund 9

Kund 9 har varit kund hos Spooniker sedan 2008. Kunden har satt in totalt 24 299 780 kronor under perioden 21 april 2019 till 19 december fördelat på 158 tillfällen. Kunden har kontinuerligt under tiden tagit ut inestående medel från sitt spelkonto. Den första noteringen gjordes den 27 januari 2020, då klassificerades kunden från låg till medium risk med anledning av att systemet genererat larm om kunden. Det noterades att kunden gick med vinst i spelet och att kunden var en välkänd pokerspelare med höga kända vinster från andra spelleverantörer. Det bedömdes därför att medlens ursprung var känt, varpå den pågående utredningen stängdes. Kunden hade vid den tidpunkten satt in totalt 503 780 kronor.

Den 6 juli 2020 kontrollerades kundens beskattningsbara förvärvsinkomst, vilken uppgick till 0 kronor för beskattningsår 2018. Det noterades att kunden fortfarande gick med vinst i spelet och att det inte fanns några röda flaggor för kunden, varpå utredningen stängdes. Kunden hade vid den tidpunkten satt in totalt 1 799 780 kronor.

Den 7 augusti 2020 gjordes en ny notering där samma sak som tidigare konstaterats (kunden gick med vinst i spelet, kunden har använt säkra betalningsmetoder, kunden har gjort stora, kända pokervinster men har

”nolltaxerat” för år 2018). Vid samma tillfälle klassificerades kunden om från medium till en hög risk med anledning av ökade insättningar i kombination med att kunden saknade förvärvsinkomst. Kunden hade vid den tidpunkten satt in totalt 2 799 780 kronor. Den 10 september 2020 gjordes en notering på grund av oregelbundna insättningar, men det konstaterades igen att kunden fortsatte att vinna i spelet. Insättningarna hade nu ökat till totalt 3 799 780 kronor. Den 22 oktober 2020 gjordes en ny notering på grund av oregelbundna insättningar, och det konstaterades då att kunden hade förlorat i spelet på sistone. Kunden hade vid den tidpunkten satt in totalt 4 799 780 kronor. Samtidigt kontrollerades kundens beskattningsbara förvärvsinkomst för 2019, vilken fortfarande uppgick till 0 kronor. Det noterades samtidigt att det inte fanns några tecken på att kunden inte skulle vara registrerad i Sverige och skulle betala skatt någon annanstans. Vid samma tillfälle togs även uppgifter in om kundens kända pokervinster från andra spelleverantörer för de senast 12 månaderna, vilka bedömdes uppgå till ca 380 000 kronor. Det konstaterades att dessa vinster inte täckte kundens nettoinsättningar (förluster) hos Spooniker för de senaste 12 månaderna, som då uppgick till 467 567 kronor. Den 3 november 2020 skickades därför en begäran om uppgift gällande medlens ursprung till kunden, vilken då kom in med ett dokument som intygade att dennes pokervinster uppgått till över 15 miljoner kronor sedan den 1 januari 2019. Informationen kunde stärkas upp med information från andra källor online, varför Spooniker bedömde att medlens ursprung var känt. Den 13 november 2020 sänktes därför kundens risk från hög till medium. Kunden hade vid den tidpunkten satt in totalt 5 799 780 kronor. Spooniker satte kunden på en halvårsvis bevakning.

En ny notering gjordes den 13 maj 2021, det konstaterades då att kunden vann stort i spelet för stunden. Kunden hade vid den tidpunkten satt in totalt 11 249 780 kronor. Systemet genererade sedan kontinuerligt larm för kunden, men det noterades att det saknades röda flaggor. Kunden gick med vinst i spelet och det fanns verifierade pokervinster som täckte kundens spel. Den 12 juli 2021 kontrollerades kundens förvärvsinkomst för 2020, vilken fortfarande uppgick till 0 kronor. Vid den tidpunkten hade insättningarna ökat till 12 899 780 kronor. Det bestämdes att bevakningsintervallet skulle minska till 90 dagar, då medlens ursprung kunde ses förknippade med en hög risk.

Den 20 december 2021, 5 dagar efter att Spelinspektionen begärt att få in Spoonikers kundkort för den aktuella kunden, konstaterades det att kundens insättningar hade ökat markant i december och att kunden nu hade börjat förlora stora belopp. Det bedömdes då att det var nödvändigt att ta in nya uppgifter gällande medlens ursprung. Kundens risk höjdes från medium till hög med anledning av de ökade insättningarna. Kunden hade vid den tidpunkten satt in totalt 24 299 780 kronor. Vid den pågående bevakningen upptäcktes andra omständigheter som medförde att Spooniker stängde av kunden för spel.

Kund 10

Kund 10 har varit kund hos Spooniker sedan 2002. Kunden har satt in totalt 7 713 009 kronor under perioden 17 februari 2019 till 15 november 2021 fördelat på 233 tillfällen. Kunden har tagit ut inestående medel från sitt spelkonto fram till september 2019, därefter är inga uttag genomförda. Den första noteringen gjordes den 6 februari 2020, då noterades det att Spooniker gått igenom kundens historiska uppgifter och att kundens högsta förlust uppgått till 861 GBP. Kunden hade vid den tidpunkten satt in totalt 1 662 009 kronor. Bedömningen gjordes då att kunden behövde undersökas på nytt efter 30 dagar. Den 18 februari 2020 gjordes därför en ny notering, där det konstaterades att kundens största förlust var låg och att kunden gick med vinst i spelet. Av den anledningen klassificerades kunden om från låg till medium risk och den pågående utredningen stängdes. Kunden hade vid den tidpunkten satt in totalt 1 872 009 kronor.

Den 5 mars 2020 kontrollerades kundens beskattningsbara förvärvsinkomst, vilken uppgick till nästan 75 000 kronor för beskattningsår 2018. Denna bedömdes täcka den mindre förlust som kunden hade gjort innan denne började vinna i spelet. Kunden hade vid den tidpunkten satt in totalt 2 252 009 kronor.

Den 30 juni 2020 gjordes en ny notering då systemet genererade larm om kunden. Det noterades då att kunden, med nettoinsättningar (förluster) om 1 995 009 kronor för de senast 12 månaderna, inte hade en känd inkomst som täckte detta. Kundens risk höjdes därför från medium till hög, och en utökad rapport om kunden (due diligence) begärdes in. Den 3 juli 2020 gjordes en

notering om det som i rapporten framkommit gällande kundens kända förmögenhet och tillgångar, som skattades till nästan 2 340 000 kronor. Detta ansågs täcka kundens förluster, varför utredningen stängdes. Kundens risknivå sänktes därför också från hög till medium. Kunden hade vid den tidpunkten satt in totalt 2 932 009 kronor.

Den 27 juli 2020 gjordes en ny notering då kunden endast gjort insättningar och inga uttag sedan den senaste kontrollen, varpå nettoinsättningarna (förlusterna) hade ökat till 2 390 009 kronor. Samtidigt konstaterades det att det inte fanns några röda flaggor för kunden, och att kunden spelade på vadhållning vilket ledde fram till att det inte ansågs föreligga någon risk förknippat med kunden. Kunden hade vid den tidpunkten satt in totalt 3 377 009 kronor. Den 7 september 2020 noterades en upptäckt om att kunden hade en stor post för inkomst av kapital, vilket inte hade tagits med vid den tidigare beräkningen. Denna post lades då till kundens kända medel, som då uppgick till ca 3 000 000 kronor enligt Spoonikers beräkning. Den 16 september 2020 gjordes en notering om att det ändå bedömdes som nödvändigt att kunden skulle komma in med uppgifter som bevisar medlens ursprung. Den 28 september 2020 konstaterades det att kundens nettoinsättningar (förluster) nu uppgick till 3 082 482 kronor, vilket medförde att spelet inte var täckt av de kända tillgångarna och kundens risk höjdes från medium till hög. Kunden hade då gjort insättningar om totalt 3 997 009 kronor.

Den 21 oktober 2020 kom sedan kunden in med underlag som gjorde gällande att dennes inkomst främst kom från handel med värdepapper: en portföljförteckning och ett depåutdrag som visar kundens aktieinnehav med ett ackumulerat värde om ca 3,6 miljoner kronor och en utdelning om nästan 95 000 kronor. Samtidigt togs uppgift om kundens kapitalinkomst in från Bisnode, vilken uppgick till ca 765 000 kronor för beskattningsår 2019. Det bedömdes då att kundens kända tillgångar (förvärvsinkomst för 2019, aktieinnehav samt spelvinster från en annan spelleverantör) uppgick till ca 6 500 000 kronor, vilket ansågs täcka förlusterna och risken sänktes därför från hög till medium den 28 oktober 2020. Kunden hade då gjort insättningar om totalt 4 197 009 kronor.

Den 3 maj 2021 gjordes en ny notering för kunden, då konstaterades det att det inte fanns några röda flaggor för kunden och att dennes nettoinsättningar (förluster) fortfarande var täckta av de kända tillgångarna. Kunden hade då gjort insättningar om totalt 6 227 009 kronor.

Den 19 november 2021, cirka tre veckor efter det att Spelinspektionen inlett sin tillsyn mot Spooniker, gjordes dock bedömningen att kundens tidigare pokervinster från år 2003 till 2007 inte var att se som relevanta som bevis för medlens ursprung, samt att det ansågs föreligga en risk för att vissa inkomster räknats dubbelt vid den föregående beräkningen. Kundens totala nettoinkomst för 2020 noterades då uppgå till nästan 220 000 kronor, där nästan allt utgör inkomst från kapital. Det konstaterades att detta inte kunde täcka kundens nettoinsättningar (förluster) för de senaste 12 månaderna som uppgick till 2 986 000 kronor. Det noterades att den uppgift som kunden lämnat om utdelning från aktier om nästan 95 000 kronor borde inrymmas i den noterade inkomsten för beskattningsår 2020. Kunden klassificerades därför om från medium till hög risk, då kundens förluster hade ökat och att dessa inte längre ansågs vara täckta av kundens kända tillgångar. Vid samma tillfälle skickades en ny begäran om uppgifter om medlens ursprung till kunden. Kunden kom dock inte in med uppgifterna, varför kunden stängdes av för spel den 16 december 2021. Kunden hade vid den tidpunkten satt in totalt 7 713 009 kronor.

Anmälan till Finanspolisen

För flera av de ovanstående tio kunderna har Spooniker gjort en anmälan till Finanspolisen. Två av dessa anmälningar gjorde Spooniker efter det att Spelinspektionen inlett sin tillsyn mot Spooniker, och Spelinspektionen begärt att Spooniker skulle komma in med kundkort för de aktuella kunderna.

Spoonikers yttrande avseende Spelinspektionens iakttagelser

Spooniker har i yttrande över Spelinspektionens iakttagelser och preliminära bedömning i huvudsak anfört följande. Spooniker anser att Spelinspektionens synpunkter i huvudsak är korrekta, men att ett stort antal faktorer vägs samman när bolaget gör en bedömning av hur hög risken är för penningtvätt i en specifik affärsförbindelse. Det innebär att det inte enbart är kundens

insättningar som ligger till grund för Spoonikers bedömning om risken för penningtvätt, och därmed vidtas inte heller åtgärder så fort en insättning görs. Andra faktorer som kan påverka bedömningen av risken för penningtvätt är till exempel redan befintligt underlag gällande kundens ekonomiska situation, uppgifter om varifrån kundens ekonomiska medel kommer samt om transaktioner är av s.k. closed loop.

Gällande de granskade kunderna framhåller Spooniker att samtliga av kunderna har gjort betydande uttag under affärsförbindelsen. Vidare har flera av kunderna (kund 1, 2, 4, 5, 6, 9 och 10) inte uppvisat ett spelbeteende som utgjort ett tydligt tecken på att produkten använts i ett penningtvättssyfte, t.ex. inte satsat på samtliga utfall, spelat på objekt med särskilt låga odds, använt "cash out"-funktionen i en misstänkt stor utsträckning, spelat på kasinospel med ovanligt hög vinståterbetalning eller omsatt insättningar till en låg grad. Flera av kunderna (kund 1, 2, 4, 5, 6, 8, 9 och 10) har även använt betalningsmetoder som inte bedöms utgöra medium-hög eller hög risk ur ett penningtvättshänseende, och det har för dessa kunder (förutom kund 8) inte heller funnits någon misstanke om tredjepartsinsättningar eller uttag. Ytterligare en förmildrande omständighet för flera av kunderna (kund 1, 4, 8) är att samtliga IP-nummer som använts vid kundens spelande har varit knutna till Sverige. Spooniker menar att de ovanstående omständigheterna vid en sammantagen riskbedömning av respektive kund har talat i förmildrande riktning ur ett penningtvättshänseende.

Spooniker har vidtagit flera åtgärder för att förbättra sitt arbete i att motverka finansiering av penningtvätt och terrorism. Sedan januari 2021 har personalstyrkan som arbetar med dessa frågor mer än tredubblats och antalet risker som identifieras i den allmänna riskbedömningen har tredubblats. Dessutom begär Spooniker in underlag från kunder gällande bevis för medlens ursprung i en högre omfattning än tidigare.

Spooniker menar att bolagets förbättringsåtgärder innebär att de granskade kunderna skulle ha hanterats annorlunda idag. Kunderna skulle ha flaggats upp i ett tidigare skede med de nya backstops och finansiella indikatorer som Spooniker har lanserat under 2022 för att fånga upp och granska kunder som gör stora förluster eller stora ackumulerade insättningar. Backstops innebär att

när en kund har gjort nettoinsättningar uppgående till ett visst belopp under en månad så hämtas underlag in gällande medlens ursprung, där beloppsgränsen baseras på medelinkomsten i landet och på spelarens ålder. De finansiella indikatorer som införts fångar upp förluster och insättningar löpande under affärsförbindelsen. När kunden har flaggats upp i systemet så utförs en manuell granskning, och om risken för penningtvätt då bedöms kunna motivera det så hämtas underlag in gällande medlens ursprung. De granskade kunderna skulle även ha bedömts vara av hög risk enligt Spoonikers nya rutiner, och skärpta åtgärder för kundkännedom skulle ha vidtagits i form av inhämtning av ytterligare uppgifter. Kunderna skulle ha uppmanats att komma in med kontoutdrag för de senaste 30 dagarna och den senaste lönespecifikationen, alternativt kontoutdrag för de senaste tre månaderna, samt dokumentation som verifierar alla betalningsmetoder som använts för att sätta in 2 000 GBP eller mer under de senaste 12 månaderna. Uppgifter om kundernas ekonomiska situation och bevis för medlens ursprung hade endast beaktats om dessa hänförde sig till likvida tillgångar, och spelvinster skulle endast beaktats för det fall att det befintliga underlaget tydde på att de använts till insättningarna.

Tillämpliga bestämmelser

För en redogörelse för tillämpliga bestämmelser, se [bilaga 2](#).

Spelinspektionens bedömning

Risken för att spel om pengar utnyttjas för penningtvätt bedöms vara hög för bl.a. kommersiellt onlinespel och vadhållning (online och landbaserat).² I huvudsak beror det på att dessa spelformer erbjuder möjlighet till höga insatser och vinster samt har hög omsättning.

---

² Se Samordningsfunktionen mot penningtvätt och finansiering av terrorisms Nationella riskbedömning av penningtvätt och finansiering av terrorism i Sverige 2020/2021 och Spelinspektionens Identifiering och bedömning av risker för penningtvätt på den svenska spelmarknaden från mars 2020.

Tillräcklig kundkännedom för att kunna hantera risken för penningtvätt har inte uppnåtts

Spelinspektionen bedömer att Spoonikers fördjupade kundkännedom avseende ovan beskrivna kunder har varit otillräcklig. Spooniker har inte tillräckligt skyndsamt vidtagit adekvata fördjupade kundkännedomsåtgärder och har således inte kunnat bedöma risken för att utsättas för penningtvätt. Spooniker skulle därför inte ha upprätthållit affärsförbindelsen för dessa kunder. Skälen för Spelinspektionens bedömning är följande.

En verksamhetsutövare ska övervaka pågående affärsförbindelser och bedöma enstaka transaktioner i syfte att upptäcka aktiviteter och transaktioner som bland annat avviker från vad verksamhetsutövaren har anledning att räkna med utifrån den kännedom om kunden som verksamhetsutövaren har. Om avvikelser eller misstänkta aktiviteter eller transaktioner uppmärksammas ska verksamhetsutövaren genom skärpta åtgärder för kundkännedom bedöma om det finns skälig grund att misstänka att det är fråga om penningtvätt.

Behovet av övervakning avgörs av den risk för penningtvätt som bolaget har identifierat i sin allmänna riskbedömning och den risk för penningtvätt och finansiering av terrorism som kan förknippas med kundrelationen. Upptäcker bolaget misstänkta transaktioner ska skärpta åtgärder för kundkännedom vidtas skyndsamt och så snart som möjligt (se Förvaltningsrätten i Linköpings dom i mål nr 7081-21). En effektiv övervakning av kunden krävs för att tidigt upptäcka misstänkta penningrörelser som kan utgöra led i penningtvätt eller finansiering av terrorism och för att avsluta förbindelsen i tid när det bedöms som nödvändigt.

För det fall en verksamhetsutövare inte har tillräcklig kännedom om kunden för att hantera risken för penningtvätt eller finansiering av terrorism samt för att övervaka och bedöma kundens aktiviteter och transaktioner, får affärsförbindelsen inte upprätthållas.

Fördjupade kundkännedomåtgärder har vidtagits för sent

Samtliga av de kunder som redogörs för ovan och som har ingått i Spelinspektionens granskning (kund 1–10) har gjort insättningar som uppgår till mycket höga belopp. Kunderna har totalt gjort insättningar i ett intervall mellan 1,3 miljoner och 80,9 miljoner kronor under den granskade tidsperioden. Ovanligt stora insättningar är en av flera indikationer på att en kunds transaktionsmönster kan utgöra en hög risk för att tvätta pengar (se 2 kap. 3 § Spelinspektionens föreskrifter och allmänna råd om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, SIFS 2019:2).

Att det föreligger en hög risk att Spoonikers tjänster, i egenskap av speltjänster, utnyttjas av bolagets kunder för tvätt av pengar har Spooniker identifierat vilket framgår av bolagets egen allmänna riskbedömning på sidan 2. Mot bakgrund av den informationen måste höga insättningar och spel för belopp som överstiger eller är mycket nära kundens förvärvsinkomst anses vara sådana avvikelser som ger skäl till fördjupade kundkännedomåtgärder och en uppdaterad riskbedömning av kunden.

Spelinspektionen konstaterar att Spooniker har vidtagit vissa fördjupade kundkännedomåtgärder för att motverka penningtvätt och finansiering av terrorism, men att dessa har utförts sent i förhållande till när insättningarna har gjorts i samtliga av de granskade fallen, trots förekomsten av höga insättningar. Som exempel kan kund 1 nämnas, där den första noteringen som finns i kundkortet görs först efter 21 månader när kunden har satt in över 1,3 miljoner kronor, eller kund 7 där den första noteringen görs efter 15 månader när kunden har satt in över 45,6 miljoner kronor. Mot bakgrund av den höga risk som enligt Spoonikers egen allmänna riskbedömning helt korrekt är förknippad med tillhandahållande av speltjänster, och den höga hastighet med vilken speltjänster online omsätts, är det anmärkningsvärt att bolaget har vidtagit åtgärder så sent gällande de kunder som omsätter mest pengar på bolagets tjänster. Innan adekvata kundkännedomåtgärder vidtas kan Spooniker inte anses ha haft tillräcklig kundkännedom. Bolaget har intagit ett passivt förhållningssätt till både bedömning av risker och verifiering av kundernas insättningar, och därmed uppvisat en likgiltighet inför risken att utnyttjas för penningtvätt.

Spooniker har även anmält flera av dessa kunder till Finanspolisen, vilket enligt Spelinspektionen visar att Spooniker har haft skälig grund att misstänka kundernas transaktioner.

Uppgift om beskattningsbar inkomst verifierar inte medlens ursprung

Samtliga av de ovan beskrivna kunderna har gjort insättningar som uppgår till höga belopp utan att medlens ursprung har kontrollerats förrän långt efter att insättningarna har gjorts. När uppgift om kundens förvärvsinkomst väl tas in har kunderna redan tillåtits att göra stora insättningar till sitt spelkonto. Här vill Spelinspektionen särskilt uppmärksamma kund 4, vars förvärvsinkomst tas in först efter 36 månader när kunden redan tillåtits sätta in över 3 miljoner kronor. Vidare motsvarar inte den beskattningsbara inkomsten ens det belopp som någon av de granskade kunderna har satt in på spelkontot. Kunderna i underlaget har satt in mellan ca 1 miljon och ca 75 miljoner kronor över deras kända förvärvsinkomst. Kund 6 och kund 9 har inte haft någon beskattningsbar inkomst alls, men har ändå tillåtits sätta in 1 907 100 kronor respektive 24 299 780 kronor totalt under den granskade perioden. Det innebär att kunderna uppenbarligen haft inkomster som inte är beskattningsbara eller som på något sätt undanhållits beskattning. I så fall åligger det absolut spelbolaget att i detalj och med visshet göra klart för sig varifrån medlen kommer. De inhämtade uppgifterna om beskattningsbar inkomst är långt från tillräckliga, varför Spooniker inte har vidtagit tillräckliga kundkännedomåtgärder.

Vinster i spel eliminerar inte behovet av att verifiera medlens ursprung

Det förekommer kunder som totalt sett går med vinst i spelet, varpå Spooniker inte har efterforskat medlens ursprung närmare (kund 5, 6, 7, 8, 9 och 10). Spooniker har i riskbedömningen för dessa kunder beskrivit att det inte föreligger skäl att verifiera insättningar från en kund som går med vinst i spelet, även när kunden kontinuerligt har tagit ut medlen från sitt spelkonto, då det har ansetts bevisat att medlens ursprung kunnat ses härröra från spelvinster. Detsamma gäller för kunder som tidigare har gjort spelvinster hos Spooniker, eller hos en annan spelleverantör om kunden kunnat visa upp bevis för att dessa

vinster ägt rum, om dessa vinster överstiger kundens nettoinsättningar (förluster).

En stor vinst som har tagits ut från ett spelkonto verifierar inte i sig alla framtida insättningar. Utan ytterligare frågor eller kontroller är det nämligen inte möjligt att veta varifrån de senare insatta medlen kommer, eftersom det helt saknas koppling mellan uttagen och insättningarna. Spelvinsten kan till exempel ha tagits ut från det bankkonto som spelaren har kopplat till spelkontot, överförs vidare till andra bankkonton eller konsumerats på andra sätt. Ett spelbolag kan därmed inte förlita sig på att insatta medel kommer från en tidigare vinst, utan kan behöva ytterligare information som visar varifrån senare insatta medel kommer.

Bedömningen av om ett spelbolag, i förhållande till den enskilda kunden, kan förlita sig på att insatta medel kommer från en tidigare vinst är beroende av bolagets tidigare kännedom om kunden, kundens riskprofil och omfattningen av insättningarna. En individuell bedömning måste alltid göras. Med tanke på de granskade kundernas spelmönster, med höga insättningar, i kombination med de få fördjupade kundkännedomsåtgärder som bolaget har vidtagit så borde inte bolaget ha förlitat sig på att kundernas stora insättningar kommit från tidigare spelvinster. Bolaget hade behövt göra individuella bedömningar och därefter vidta mer långtgående kundkännedomsåtgärder för att spelvinsterna ska kunna anses verifiera insättningarna. Sådana åtgärder hade i de aktuella fallen varit nödvändiga att göra. Spooniker har således inte verifierat insättningarna i dessa fall.

Andra vidtagna kundkännedomsåtgärder som inte verifierar medlens ursprung

Det har förekommit att Spooniker tagit in uppgifter gällande vinster i företag som kunden har en nära koppling till eller äger själva (kund 4, 5 och 7) som ett sätt att styrka de insatta medlens ursprung. Företagets pengar är dock inte ägarens pengar, såvida inte företaget har betalat ut lön alternativt har delat ut vinst till ägaren av företaget. Lön eller utdelning återspeglas i ägarens inkomstbeskattning. Någon slutsats om ägarens privatekonomi går därmed inte att dra med ledning av årsredovisningen för det bolag hen äger, utan kräver att

man begär in ytterligare underlag som lönespecifikationer och liknande. Än mindre roll spelar den eventuella förekomsten av företag som kunden har någon uppgiven koppling till utan att vara ägare. För att en sådan koppling ska ha någon relevans krävs en robust dokumentation som inte minst klargör varför eventuella inkomsten från företaget inte visar sig i inkomstbeskattningen.

För vissa av kunderna har Spooniker vägt in bilar som kunden är registrerad på som bevis för medlens ursprung (kund 1, 2 och 5). Spelinspektionen menar att ett fordon inte kan utgöra ett ursprung för likvida medel som spelaren sätter in på sitt spelkonto och sedan kan spela för, tvärtom så innebär ett fordon istället en utgift för kunden ända tills fordonet säljs och då, först då, frigör likvida medel. Kundens insättningar är därmed inte verifierade genom att uppgifter tas in gällande vilka fordon som kunden är registrerad på.

Samma sak gäller även för aktieinnehav, som Spooniker har vägt in som ett bevis för medlens ursprung (kund 5 och 10). Inte heller ett aktieinnehav kan utgöra ett ursprung för likvida medel som spelaren sätter in på sitt spelkonto och sedan kan spela för, varför kundens insättningar inte är verifierade genom att uppgifter tas in gällande detta.

Genom att Spooniker lägger den huvudsakliga vikten vid kundens förlustkvot vid bedömning av risken för penningtvätt så uppvisar Spooniker ett förhållningssätt som snarast handlar om att i så stor utsträckning som möjligt försöka att undvika att vidta fördjupade kundkännedomsåtgärder än att arbeta riskbaserat. Spooniker har lagt samman alla kända uppgifter om inkomster, ekonomiska fakta för företag, uppskattade värden på fordon och spelvinster från andra spelleverantörer och vägt detta mot kundens nettoinsättningar (förluster) i spelet för en viss period. Bolaget har sedan intagit ett passivt förhållningssätt när det belopp som skattats fram för alla enligt Spooniker bedömda tillgångar har överstigit kundens förluster för perioden, och har då inte vidtagit vidare kundkännedomsåtgärder för att verifiera medlens ursprung närmare.

Sammanfattande bedömning

Vid en samlad bedömning konstaterar Spelinspektionen att Spooniker inte har arbetat tillräckligt proaktivt och riskbaserat för att kunna säkerställa att kundkännedomen är aktuell och tillräcklig för att ha möjlighet att bedöma och motverka risken för att bolaget utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism.

Spelinspektionens bedömning är därmed att Spoonikers kundkännedom avseende samtliga av de granskade kunderna som redogörs för ovan har varit otillräcklig. Spooniker skulle därför inte ha upprätthållit affärsförbindelsen eller utfört enstaka transaktioner avseende dessa kunder. Spooniker har inte vidtagit adekvata fördjupade kundkännedsåtgärder tillräckligt skyndsamt och har således inte kunnat bedöma risken för att utsättas för penningtvätt. Genom detta har Spooniker brutit mot 3 kap. 1, 13 och 16 §§ samt 4 kap. 1 och 2 §§ penningtvättslagen.

Spooniker ska meddelas en varning

Vid valet av ingripande ska Spelinspektionen bland annat ta hänsyn till hur allvarlig överträdelsen är, hur länge den har pågått och graden av ansvar. Spelinspektionen gör i den delen följande bedömning.

De 10 kunder som har ingått i Spelinspektionens urval har under den granskade perioden gjort insättningar uppgående till sammantaget cirka 160 miljoner kronor, utan att tillräckliga kundkännedsåtgärder vidtagits. Kundernas insättningar har i samtliga fall överstigit deras beskattade förvärvsinkomst, i nästan alla fall med flera miljoner kronor. Samtidigt har många av de åtgärder Spooniker vidtagit varit både inadekvata och sena.

Det ska även belysas att Spelinspektionens urval av kunder utgörs av de kunder som Spooniker borde ha vidtagit flest åtgärder mot. Eftersom åtgärderna inte är tillräckliga för denna kategori kunder så menar Spelinspektionen att det pekar på att det finns anledning att anta att dessa brister visar hur bolaget hanterar fördjupade kundkännedsåtgärder generellt.

Spelinspektionen anser att det är anmärkningsvärt att Spooniker, som har uppvisat en hög medvetenhet om riskerna för penningtvätt i spelbranschen i sin allmänna riskbedömning, trots det har agerat så passivt i den faktiska hanteringen av de kunder som omsätter absolut mest pengar.

Spelinspektionen bedömer mot denna bakgrund att Spooniker genom sin bristande kundkänedom och sitt sena agerande har uppvisat systematiska och allvarliga brister i förmågan att ta sitt ansvar enligt penningtvättslagen. Detta har sammantaget medfört stora risker för att Spooniker kan ha utnyttjats för penningtvätt och finansiering av terrorism.

Spelinspektionen bedömer att de påvisade bristerna har förekommit under hela den granskade perioden, således från den 1 januari 2019 till den 17 februari 2022 när Spooniker lämnade in de sista uppgifterna. Vidare ligger de konstaterade bristerna inom Spoonikers kontroll.

I förmildrande riktning ska beaktas om verksamhetsutövaren i väsentlig utsträckning genom ett aktivt samarbete har underlättat Spelinspektionens utredning och om verksamhetsutövaren snabbt har upphört med överträdelsen sedan den påtalats av Spelinspektionen. Spooniker har samarbetat med Spelinspektionen i ärendet och kommit in med de uppgifter som myndigheten har begärt. Samarbetet kan dock inte anses ha varit aktivt på ett annat sätt än vad man vanligen måste kunna förvänta sig av ett företag som valt att driva licenspliktig verksamhet under tillsyn. Spooniker har inte heller självmant fört fram viktig information som Spelinspektionen inte redan förfogat över (prop. 2016/17:173 s. 555). Spooniker har därmed visserligen samarbetat med Spelinspektionen, men kan inte anses i väsentlig utsträckning ha underlättat myndighetens utredning.

Spelinspektionen bedömer sammanfattningsvis att överträdelsen är både allvarlig och systematisk. Allvarliga överträdelser ska resultera i att licensen återkallas, om inte en varning anses tillräcklig. Varning bör användas om rättelse har skett eller om det, vid en framåtsyftande bedömning, finns anledning att anta att Spooniker kommer att bedriva verksamheten på ett sätt som är förenligt med penningtvättslagen (prop. 2016/17:173 sid. 579). Det förhållandet att Spooniker har gjort kontroller som inte är adekvata och låtit dessa ligga till

grund för att fortsätta tillåta spel, i många fall för extrema belopp, talar för att bolaget har saknat insikt och förståelse, alternativt varit likgiltigt, för de risker som penningtvätsregelverket ska skydda mot. Detta tillsammans med överträdelsernas allvar talar med styrka för att en varning inte kan anses tillräcklig.

Spooniker har vidgått att det har funnits brister under den granskade perioden. Ett stort antal faktorer vägs samman när bolaget gör en bedömning av hur hög risken är för penningtvätt i en specifik affärsförbindelse. Det innebär att det inte enbart är kundens insättningar som ligger till grund för Spoonikers bedömning om risken för penningtvätt, och därmed vidtas inte heller åtgärder så fort en insättning görs.

Spooniker har anfört att bolaget gjort förändringar i sina rutiner och processer som innebär att de granskade kunderna skulle ha hanterats annorlunda idag. Kunderna hade enligt Spooniker flaggats upp i ett tidigare skede med följden att en manuell granskning skulle ha gjorts tidigare, och att underlag för medlens ursprung därmed även hade hämtats in tidigare om det varit motiverat med hänsyn till risken för penningtvätt. Enligt de nya rutinerna hade de granskade kunderna bedömts vara av hög risk och skärpta åtgärder för kundkännedom skulle ha vidtagits i form av inhämtning av ytterligare uppgifter, som kontoutdrag och lönespecifikationer.

Vidare hävdar Spooniker att inhämtandet av fördjupad kundkännedom skiljer sig mycket idag från hur bolaget hanterade detta tidigare. Idag begär Spooniker in underlag gällande medlens ursprung i en högre omfattning än vid den granskade perioden. Endast likvida tillgångar beaktas nu och Spooniker har infört backstops när kundens nettoinsättningar uppgår till ett visst belopp under en månad. Backstops innebär att vissa fördjupade kundkännedomsåtgärder vidtas när vissa förutsättningar är uppfyllda. Beloppen för backstops baserar sig på medelinkomsten i landet och är väsentligt lägre för kunder yngre än 25 år. Spooniker har även infört nya finansiella indikatorer som fångar upp både kunder som gör förluster och insättningar över vissa trösklar. Överstigs trösklarna flaggas spelaren upp i Spoonikers system för manuell granskning och underlag för medlens ursprung hämtas in när risken för penningtvätt motiverar detta. Kunden har då 28 dagar på sig att skicka in underlaget och under den

tiden är det inte möjligt att göra uttag. Bedöms uttag som nödvändigt kan det medges endast efter beslut från Spoonikers MLRO (Money Laundering Risk Officer), eventuellt i samråd med Finanspolisen. Saknas underlag efter de 28 dagarna stängs kundens konto på obestämd tid. Spooniker har även lanserat en "open banking"-lösning, där bolaget med kundens samtycke kan hämta in kontoutdrag från kundens bank som sträcker sig 12 månader tillbaka i tiden.

Spooniker har också uppgett att bolaget förstärkt sin organisation genom att tredubbla personalstyrkan som arbetar med frågor hänförliga till anti-penningtvätt och anti-terrorismfinansiering. Tre nya seniora tjänster direkt underställda MLRO har också tillkommit. Spooniker har även tredubblat antalet risker identifierade i den allmänna riskbedömningen.

Rapporterna till Finanspolisen har ökat från de 44 stycken som skickades första halvåret 2021 till de 103 stycken som skickades under det tredje kvartalet under 2022.

Givet de allvarliga och systematiska överträdelserna av de regler som gäller för spelbolags motverkande av penningtvätt har Spelinspektionen ovan konstaterat att omständigheterna med styrka talar för att en varning inte är tillräcklig, vilket skulle innebära att Spoonikers licens skulle kunna återkallas. Spooniker har emellertid presenterat ett antal åtgärder som om de utförs fullt ut bör ge bolaget betydligt bättre förutsättningar att följa penningtvätsregelverket. Till detta måste emellertid också läggas att Spooniker hittills saknat insikt och förståelse, alternativt varit likgiltigt, för de risker som reglerna ska skydda mot. Till detta kommer Spelinspektionens uppfattning att Spooniker brutit mot överträdelser av bonusreglerna samt tillhandahållit lotterier utan licens och därför gett bolaget en varning i förening med en sanktionsuppgift, låt vara att det beslutet inte vunnit laga kraft. Spelinspektionen stannar trots dessa omständigheter och bedömningar slutligen för att Spooniker visat att det rimligen kan antas att bolaget inte kommer att bryta mot sin skyldighet att motverka penningtvätt och finansiering av terrorism i framtiden. Spelinspektionen låter därför ingripandet stanna vid en varning, som nu får anses vara ett tillräckligt ingripande.

Spooniker ska betala en sanktionsavgift om 10 900 000 kronor

Varningen ska förenas med en sanktionsavgift. Mot bakgrund av att det är svårt att uppskatta hur stor vinst Spooniker har gjort till följd av överträdelsen får sanktionsbeloppet högst uppgå till en miljon euro (7 kap. 14 § penningtvättslagen).

Vid bestämmande av sanktionsavgiftens storlek tar Spelinspektionen hänsyn till samma omständigheter som vid valet av ingripande. Därutöver beaktas verksamhetsutövarens finansiella ställning. Med finansiell ställning avses exempelvis årsomsättning (prop. 2016/17:173 s. 556). Under räkenskapsåret 2021 uppgick Spoonikers bruttoomsättning till 20 886 895 357 kronor.

Spelinspektionen har ovan konstaterat att bristerna är både allvarliga och systematiska. Sanktionsavgiften får uppgå till högst en miljon euro, det vill säga 10 900 000 kronor enligt Riksbankens växelkurs för euro den 17 november 2022 (10,9008). Det finns inte utrymme att i detta fall bestämma sanktionsavgiften till ett lägre belopp än det som följer av lagstiftningen som högsta. Givet de begränsningar som lagbestämmelsen alltså ger bestäms sanktionsavgiften till 10 900 000 kronor.

Detta beslut har fattats av Spelinspektionens styrelse Per Håkansson, ordförande, Camilla Rosenberg, generaldirektör, Håkan Wall, Madelaine Tunudd, Andreas Prochazka, Fredrik Holmberg och Doris Högne Rydheim. Vid den slutliga handläggningen medverkade också chefsjuristen Johan Röhr, avdelningschefen Patrik Gustavsson, enhetschefen Christina Engbrink, juristen Lina Wiker och utredaren Josefin Aronsson, föredragande.

Camilla Rosenberg

Josefin Aronsson

Bilaga 1

Hur man överklagar till förvaltningsrätten

Om du inte är nöjd med beslutet kan du överklaga det till Förvaltningsrätten i Linköping, Box 406, 581 04 Linköping. Överklagandet ska vara skriftligt.

När du överklagar ska du

- tala om vilket beslut du överklagar, t ex genom att ange ärendets diarienummer,
- tala om varför du menar att beslutet är felaktigt och hur du anser att det ska ändras,
- ange dina kontaktuppgifter, namn, person- eller organisationsnummer, postadress, telefonnummer och e-postadress

Om du anlitar ett ombud ska kontaktuppgifter till ombudet anges.

Senaste dag att överklaga

Spelinspektionen måste ha fått ditt överklagande inom tre veckor från det att du fick ta del av beslutet, annars kan överklagandet inte behandlas.

Överklagandet ska skickas till Spelinspektionen

Överklagandet ska vara ställt till förvaltningsrätten, men skickas till Spelinspektionen. Du kan skicka ditt överklagande med post, e-post eller fax. Alla kontaktuppgifter till Spelinspektionen framgår nedan.

Bilaga 2

Tillämpliga bestämmelser

En affärsförbindelse är en affärsmässig förbindelse som när den etablerades förväntas ha en viss varaktighet (1 kap. 8 § penningtvättslagen).

En verksamhetsutövare ska göra en bedömning av hur de produkter och tjänster som tillhandahålls i verksamheten kan utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism och hur stor risken är för att detta sker (allmän riskbedömning). Vid den allmänna riskbedömningen ska det särskilt beaktas vilka slags produkter och tjänster som tillhandahålls, vilka kunder och distributionskanaler som finns och vilka geografiska riskfaktorer som föreligger. Hänsyn ska också tas till uppgifter som kommer fram vid verksamhetsutövarens rapportering av misstänkta aktiviteter och transaktioner samt till information om tillvägagångssätt för penningtvätt och finansiering av terrorism och andra relevanta uppgifter som myndigheter lämnar (2 kap. 1 § penningtvättslagen).

Omfattningen av den allmänna riskbedömningen ska bestämmas med hänsyn till verksamhetsutövarens storlek och art och de risker för penningtvätt eller finansiering av terrorism som kan antas föreligga. Riskbedömningen ska utformas så att den kan ligga till grund för verksamhetsutövarens rutiner, riktlinjer och övriga åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Den allmänna riskbedömningen ska dokumenteras och hållas uppdaterad (2 kap. 2 § penningtvättslagen).

En verksamhetsutövare ska bedöma den risk för penningtvätt eller finansiering av terrorism som kan förknippas med kundrelationen (kundens riskprofil). Kundens riskprofil ska bestämmas med utgångspunkt i den allmänna riskbedömningen och verksamhetsutövarens kännedom om kunden. När det behövs för att bestämma kundens riskprofil ska verksamhetsutövaren beakta omständigheter som avses i 4 och 5 §§ och föreskrifter som meddelats med stöd av denna lag samt andra omständigheter som i det enskilda fallet påverkar risken som kan förknippas med kundrelationen. Kundens riskprofil ska följas upp under pågående affärsförbindelser och ändras när det finns anledning till det (2 kap. 3 § penningtvättslagen).

Som omständigheter som kan tyda på att risken för penningtvätt och finansiering av terrorism är låg kan verksamhetsutövaren beakta bland annat att kunden

1. är en stat, en region, en kommun eller motsvarande eller en juridisk person över vilken en stat, en region, en kommun eller motsvarande, var för sig eller tillsammans, har ett direkt eller indirekt rättsligt bestämmande inflytande,
2. har hemvist inom EES,
3. har hemvist i en stat som har bestämmelser om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism som motsvarar dem i denna lag och som tillämpar dessa bestämmelser på ett effektivt sätt,
4. har hemvist i en stat som har en låg nivå av korruption och annan relevant brottslighet, och
5. är ett företag vars överlåtbara värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad inom EES eller på en motsvarande marknad utanför EES. Lag (2019:980) (2 kap. 4 § penningtvättslagen).

Som omständigheter som kan tyda på att risken för penningtvätt eller finansiering av terrorism är hög kan verksamhetsutövaren beakta bland annat att

1. kundens ägarstruktur framstår som ovanlig eller alltför komplicerad för dess verksamhet,
2. kunden bedriver kontantintensiv verksamhet,
3. kunden är en juridisk person som har nominella aktieägare eller andelar utställda på innehavaren,
4. kunden är en juridisk person, en trust eller en liknande juridisk konstruktion som har till syfte att förvalta en viss fysisk persons tillgångar,
5. kunden har hemvist i en stat som saknar effektiva system för bekämpning av penningtvätt eller finansiering av terrorism,
6. kunden har hemvist i en stat med betydande korruption och annan relevant brottslighet,
7. kunden har hemvist i en stat som är föremål för sanktioner, embargon eller liknande åtgärder,
8. kunden har hemvist i en stat som finansierar eller stöder terroristverksamhet eller där terroristorganisationer är verksamma,
9. affärsrelationer eller transaktioner sker på distans, utan användning av

metoder som på ett tillförlitligt sätt kan säkerställa kundens identitet, och

10. betalning av varor eller tjänster görs av någon som är okänd eller saknar koppling till kunden (2 kap. 5 § penningtvättslagen).

En verksamhetsutövare ska ha dokumenterade rutiner och riktlinjer avseende sina åtgärder för kundkännedom, övervakning och rapportering samt för behandling av personuppgifter.

Rutinerna och riktlinjerna ska fortlöpande anpassas efter nya och förändrade risker för penningtvätt och finansiering av terrorism.

Rutinernas och riktlinjernas omfattning och innehåll ska bestämmas med hänsyn till verksamhetsutövarens storlek, art och riskerna för penningtvätt och finansiering av terrorism som identifierats i den allmänna riskbedömningen (2 kap. 8 § penningtvättslagen).

En verksamhetsutövare får inte etablera eller upprätthålla en affärsförbindelse eller utföra en enstaka transaktion, om verksamhetsutövaren inte har tillräcklig kännedom om kunden för att kunna

1. hantera risken för penningtvätt eller finansiering av terrorism som kan förknippas med kundrelationen, och
2. övervaka och bedöma kundens aktiviteter och transaktioner enligt 4 kap. 1 och 2 §§ (3 kap. 1 § penningtvättslagen).

En verksamhetsutövare ska vidta åtgärder för kundkännedom vid etableringen av en affärsförbindelse. (3 kap. 4 § penningtvättslagen).

En verksamhetsutövare ska löpande och vid behov följa upp pågående affärsförbindelse i syfte att säkerställa att kännedomen om kunden är aktuell och tillräcklig för att hantera den bedömda risken för penningtvätt eller finansiering av terrorism (3 kap. 13 § penningtvättslagen).

Om risken för penningtvätt eller finansiering av terrorism som kan förknippas med kundrelationen bedöms som hög, ska särskilt omfattande kontroller, bedömningar och utredningar enligt 7, 8 och 10-13 §§ göras.

Åtgärderna ska i sådant fall kompletteras med de ytterligare åtgärder som krävs för att motverka den höga risken för penningtvätt eller finansiering av terrorism.

Sådana åtgärder kan avse inhämtande av ytterligare information om kundens affärsverksamhet eller ekonomiska situation och uppgifter om varifrån kundens ekonomiska medel kommer (3 kap. 16 § penningtvättslagen).

En verksamhetsutövare ska övervaka pågående affärsförbindelser och bedöma enstaka transaktioner i syfte att upptäcka aktiviteter och transaktioner som

1. avviker från vad verksamhetsutövaren har anledning att räkna med utifrån den kännedom om kunden som verksamhetsutövaren har,
2. avviker från vad verksamhetsutövaren har anledning att räkna med utifrån den kännedom som verksamhetsutövaren har om sina kunder, de produkter och tjänster som tillhandahålls, de uppgifter som kunden lämnar och övriga omständigheter, eller
3. utan att vara avvikande enligt 1 eller 2 kan antas ingå som ett led i penningtvätt eller finansiering av terrorism.

Inriktningen och omfattningen av övervakningen ska bestämmas med beaktande av de risker som identifierats i den allmänna riskbedömningen, den risk för penningtvätt och finansiering av terrorism som kan förknippas med kundrelationen och annan information om tillvägagångssätt för penningtvätt eller finansiering av terrorism (4 kap. 1 § penningtvättslagen).

Om avvikelser eller misstänkta aktiviteter eller transaktioner uppmärksammas enligt 1 § eller på annat sätt, ska en verksamhetsutövare genom skärpta åtgärder för kundkännedom enligt 3 kap. 16 § och andra nödvändiga åtgärder bedöma om det finns skälig grund att misstänka att det är fråga om penningtvätt eller finansiering av terrorism eller att egendom annars härrör från brottslig handling.

När en verksamhetsutövare anser att det finns skälig grund att misstänka att det är fråga om penningtvätt eller finansiering av terrorism eller att egendom annars härrör från brottslig handling, behöver ytterligare åtgärder enligt första stycket inte vidtas (4 kap. 2 § penningtvättslagen).

Spelmyndigheten får ingripa mot den som tillhandahåller spel och som överträder en bestämmelse i lagen om åtgärder mot penningtvätt och

finansiering av terrorism eller föreskrifter som har meddelats med stöd av den lagen (18 kap. 17 § spellagen).

Vid en överträdelse enligt 17 § får spelmyndigheten ingripa genom att utfärda ett föreläggande om att vidta rättelse.

Vid en överträdelse som är allvarlig, upprepad eller systematisk får spelmyndigheten förelägga den som tillhandahåller spelet att upphöra med verksamheten eller, om myndigheten har meddelat licens, återkalla licensen.

Om det är tillräckligt får spelmyndigheten i stället för ingripande enligt andra stycket meddela varning (18 kap. 18 § spellagen).

En varning enligt 18 § får förenas med sanktionsavgift (18 kap. 19 § spellagen).

Vid ingripande enligt 18-20 §§ ska 7 kap. 13-24 §§ lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism tillämpas (8 kap. 21 § spellagen).

Vid valet av ingripande ska tillsynsmyndigheten ta hänsyn till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den har pågått. Särskild hänsyn ska tas till skador som har uppstått och graden av ansvar. I försvårande riktning ska det beaktas om verksamhetsutövaren tidigare har begått en överträdelse eller om den fysiska personen i verksamhetsutövarens ledning tidigare orsakat en sådan överträdelse. I förmildrande riktning ska det beaktas om

1. verksamhetsutövaren eller den fysiska personen i verksamhetsutövarens ledning i väsentlig utsträckning genom ett aktivt samarbete har underlättat tillsynsmyndighetens utredning, och
2. om verksamhetsutövaren snabbt upphört med överträdelsen eller den fysiska personen i verksamhetsutövarens ledning snabbt verkat för att överträdelsen ska upphöra, sedan den anmälts till eller påtalats av tillsynsmyndigheten (7 kap. 13 § penningtvättslagen).

Sanktionsavgiften för en verksamhetsutövare som är en juridisk person ska som högst fastställas till det högsta av

1. två gånger den vinst som verksamhetsutövaren gjort till följd av överträdelsen, om beloppet går att fastställa, eller

2. ett belopp i kronor motsvarande en miljon euro.
Sanktionsavgiften får inte bestämmas till ett lägre belopp än 5 000 kronor (7 kap. 14 § penningtvättslagen).

När sanktionsavgiftens storlek fastställs, ska särskild hänsyn tas till sådana omständigheter som anges i 13 § samt till den juridiska eller fysiska personens finansiella ställning och, om det går att fastställa, den vinst som gjorts till följd av överträdelsen (7 kap. 16 § penningtvättslagen).

Vid riskklassificering av kunden kan ovanliga eller irrationella spelmönster, ovanligt stora transaktioner och ovilja att svara på kundkännedomfrågor tyda på hög risk, liksom när tveksamhet råder avseende sätt och underlag för identifiering av kunden eller liknande (2 kap. 3 § Spelinspektionens föreskrifter och allmänna råd om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, SIFS 2019:2).